

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет педагогічний
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи соціально-правового захисту особистості

Освітня програма Соціальна педагогіка

Спеціальність Соціальна робота

Галузь знань Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від “26” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи соціально-правового захисту особистості
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач (-і)	к.пед.н., доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Петришин Роман Андрійович
Контактний телефон викладача	0342570005
E-mail викладача	roman.petryshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки.
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	відповідно до графіку індивідуальних консультацій, що розміщений на інформаційному стенді кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
2. Анотація до курсу	
Дисципліна «Основи соціально-правового захисту особистості» вивчається студентами спеціальності 231 «Соціальна робота», освітня програма «Соціальна робота» на першому курсі (I семестр). Дисципліна спрямована на ознайомлення студентів із основними поняттями, розкрити складові компоненти правової основи та інших складових різнобічної готовності дітей та молоді до соціального захисту, особливості взаємовідносин у правовому полі	
3. Мета та цілі курсу	
розкрити основи соціально-правовий захист особистості в українському суспільстві та підготувати соціального педагога до роботи з дітьми та молоддю як найбільш незахищених верств та обґрунтувати основні принципи, методи й форми роботи у соціальному захисті дитинства гілками влади (законодавчій, виконавчій, судовій), закладам, організаціям, соціальним інститутам суспільства, сім'ї, школі, соціальним службам, спеціалізованим центрам, закладам додаткової освіти розвитку дітей, органам управління, політичним партіям, громадським, благодійним об'єднанням, ЗМІ тощо.	
4. Компетентності	
<i>Загальні компетентності</i> : здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатності застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатності планувати та управляти часом; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатності спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово у професійній діяльності; навичок використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатності вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми; здатності приймати обґрунтовані рішення; здатності працювати в команді; навичок міжособистісної взаємодії; здатності мотивувати людей та рухатися до спільної мети; визначеності і наполегливості з поставлених завдань і взятих обов'язків. <i>Спеціальні, фахові компетентності</i>: здатності оцінювати соціально-політичні процеси, пов'язані із соціальним розвитком держави; здатності аналізувати існуючу нормативно-правову базу, що визначає соціальну роботу та соціальне забезпечення; здатності до аналізу психічних властивостей, станів і процесів, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади; здатності до діяльності з попередження соціальних ризиків, складних життєвих обставин, запобігання та вирішення соціальних конфліктів; здатності до розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб; здатності вивчати соціальну проблему за допомогою методів і форм соціально-педагогічної роботи; здатності оцінювати проблеми, потреби, специфічні особливості та ресурси клієнтів; здатності розробляти шляхи	

подолання проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення; здатності до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей.

5. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: характерні особливості структури соціально-правового захисту, закономірності, форми, методи та засоби соціально-правового захисту особистості пов'язані із зміною соціально-економічних чинників життєдіяльності людських цивілізацій;

філософські, історичні, педагогічні аспекти соціально-правового захисту особистості українського та інших народів світу;

норми соціально-правового захисту дітей та молоді у Декларації прав дитини, Конвенції ООН про права дитини та Конституції України щодо виживання, розвитку та сім'ї;

етапи формування всесвітнього руху за права дитини, історичні аспекти поглядів на місце дитини та особистості в суспільстві;

особливості діяльності соціального педагога щодо соціально-правового захисту дітей та молоді;

соціально-педагогічні завдання Закону України «Про охорону дитинства» та інших нормативно-правових актів, стан реалізації прав дітей та молоді в Україні;

сучасні механізми соціально-правового захисту дітей (моделі, омбудсмен, ювенальний суд тощо).

вміти: будувати правовиховну діяльність в дитячих та молодіжних групах;

виокремити у міжнародних «дитячих» документах та Конституції України основні завдання щодо соціально-педагогічної діяльності;

розкриття змісту законів та тлумачення їх на користь прав та інтересів дітей, молоді та їх батьків;

використовувати соціально-правовий захист особистості з метою засвоєння людиною певних знань, умінь і навичок;

осмислювати самобутню виразність національних особливостей соціально-правового захисту особистості народів світу;

організувати та провести просвітницьку (виховну) роботу серед дітей та молоді в процесі різнобічної підготовки її до соціально-правового захисту.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2	Соціальна робота	1	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Етапи становлення соціально-правового захисту в Україні та світі	Лекція	3,4,12,13,14	Опрацювання лекційного матеріалу та завдань для самостійного та	Максимальна оцінка – 5 балів	один тиждень

			практичного опрацювання (2-4 години)		
Тема 2 Особливості законодавчого забезпечення соціального захисту прав особистості через соціально-педагогічну діяльність.	Лекція, Семинарське заняття	3,4,12,13,14	Опрацювання лекційного матеріалу та завдань для самостійного та практичного опрацювання (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5 балів	один тиждень
Тема 3. Характеристика соціально-правової діяльності соціального педагога.	Лекція, Семинарське заняття	3,4,8,13	Опрацювання лекційного матеріалу та завдань для самостійного та практичного опрацювання (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5 балів	один тиждень
Тема 4. Соціальний захист прав та інтересів особистості нормами сімейного законодавства.	Лекція, Семинарське заняття	2, 5, 9, 10, 11	Опрацювання лекційного матеріалу та завдань для самостійного та практичного опрацювання (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5 балів	один тиждень
Тема 5. Соціальний захист прав особистості нормами законодавства про працю та житлових прав.	Лекція, Семинарське заняття	4, 9, 12, 13	Опрацювання лекційного матеріалу та завдань для самостійного та практичного опрацювання (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5 балів	один тиждень
Тема 6. Соціально-правовий захист окремих категорій дітей та молоді.	Лекція, Семинарське заняття	4, 8, 12, 14	Опрацювання лекційного матеріалу та завдань для самостійного та практичного опрацювання (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5 балів	один тиждень
Тема 7. Нормативно-правове регулювання соціального захисту дітей та молоді в Україні.	Лекція	1, 2, 3, 4, 12, 14	Опрацювання лекційного матеріалу та завдань для самостійного та практичного	Максимальна оцінка – 5 балів	один тиждень

			опрацювання (2-4 години)		
Тема 8. Взаємодія соціального педагога та ЗМІ у забезпеченні прав дитини.	Лекція, Семінарське заняття	4, 6, 8, 10	Опрацювання лекційного матеріалу та завдань для самостійного та практичного опрацювання (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5 балів	один тиждень
Тема 9. Соціально-правовий захист школярів.	Лекція, Семінарське заняття	1, 12, 13, 14	Опрацювання лекційного матеріалу та завдань для самостійного та практичного опрацювання (2-4 години)	Максимальна оцінка – 5 балів	один тиждень

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Розподіл балів між формами організації навчального процесу і видами контрольних заходів: поточний контроль – загальна відповідність заявленим компетентностям за результатами практичних та семінарських занять – 50 балів (усний контроль: опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін. та письмовий контроль: контрольна робота в письмовій формі, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді та ін.); підсумковий контроль, (екзамен в письмовій або тестовій формі) – 50
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань і завдань ККР.
Семінарські заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою (Передбачає виконання тестових завдань, практичних творчих завдань, усних і письмових відповідей).
Умови допуску до підсумкового контролю	Якщо студент протягом семестру за підсумками контролів набрав (отримав) менше 25 балів, він до екзамену не допускається

8. Політика курсу

Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою. Для успішного засвоєння програмного матеріалу здобувач зобов'язаний: самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття, брати активну участь у навчальному процесі, своєчасно й акуратно виконувати завдання для самостійної роботи, брати участь у контрольних заходах (поточний контроль, модульний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль).

Неприпустимі плагіат та списування.

9. Рекомендована література

1. Агаркова Н. Законодавче забезпечення соціально-правового захисту дітей (2002-2005). *Рідна школа*. 2007. №2. С. 9-12.
2. Волинець Л.С. Права дитини в Україні: проблеми та перспективи. К. : Укр. ін-т соц.дослідж., Ін-т дитинства. 2000. 74 с.
3. Гуріч В.О. Сутність соціально-педагогічної діяльності по захисту прав дитини/*Вісник ЗДУ: Зб.наук.статей. Педагогічні науки. Запоріжжя: ЗДУ, 2002. С.29-34.*
4. Ковчина І. М. Основи соціально-правового захисту особистості : навчально-

- методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «соціальний педагог» / за заг. ред. докт. філос. наук, проф. А. О. Ярошенко. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. 297 с.
5. Куриленко О. Права людини на різних етапах розвитку сім'ї. *Психолог*. 2004. № 3-4, січ. С. 21-24.
  6. Лісовець О. В. Соціально-правовий захист дітей та молоді : навчально-методичний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2010. 212 с.
  7. Огляд законодавства з прав дитини: практичний посібник / М.О. Камінська. К., 2014. 112 с.
  8. Основи соціально-правового захисту особистості : навчальний посібник / уклад. Г. В. Бондаренко. 2-е вид., переробл. та доповн. Умань : ПП Жовтий, 2011. 108 с.
  9. Петрочко Ж. В. Діти у складних життєвих обставинах: соціально-педагогічне забезпечення прав : монографія. Рівне : Видавець О. Зень, 2010. 368 с.
  10. Підліток у великому місті: фактори та механізми соціалізації. Колективна монографія. / Під ред. Л. Г. Сокур'янської. Харків, 2000. 207 с.
  11. Реалізація права дитини на сімейне виховання: досвід, проблеми, перспективи: Зб. матеріалів наук.-практ. конф. / Упоряд. О.С.Шепіленко, А.В.Гулевська-Черниш; Передм. Г.М.Лактіонової. К.: Наук. світ, 2006. 159 с.
  12. Савельєва Н.М. Основи соціально-правового захисту особистості: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка». Полтава: ПДПУ, 2008. 268 с.
  13. Соціальна педагогіка: теорія і технології: Підручник/ За ред. І.Д.Зверєвої. К.: Центр навч. літ., 2006. С. 263-273.
  14. Соціально-педагогічні основи захисту прав дитини : навч.-метод. посібник / за заг. ред. К.Б. Левченко, О.А. Удалової. К.: ФОП «Чальцев», 2008. 224 с.

Викладач Петришин Р. А.